

Hitzekin jolasean

- **Elaratz:**
- **Pertza:** Egosteko erabiltzen den ontzia, euskarri bakarra eta mugikorra duena eta eskuarki elaratzean zintzilik egoten dena.
- **Galgoe (hego-sortalde):** Haize-arrosako norabideetako bat.
- **Trebera:**
- **Suburni:** Supazterrean suari eta enborrei eusteko ezartzen den burdina.
- **Holesi:** Lurrean sartutako hesolez egindako lana. Herri-lanetan, egurrezko, metalezko edo hormigoizko piloteak elkarrekin trabatuta jarriz egiten da, kai bateko ertzak babesteko edo ur-ibilgu bateko korronteak bideratzeko balio du eta gerrate karlistetan lubakietan baleude bezala, ezkutatzeko erabiltzen zuten.
- **Antusiñe:**
- **Lubaki:** Soldaduak gorputza tiroetatik babesteko lurrean egiten den ibiltzeko eta bertan instalatzeko moduko zulo luzea, aurrealdetik lubanez eta bestelako babesgailuz hornitua
- **Buruzagi:**
- **Txapelgorri:** Egun karlistak identifikatzen ditugu izen honekin, baina euskaldun liberalei ere txapelgorri edo "Pesetero" bezala ere ezagutzen zitzaien.
- **Ipurtola:**
- **Dezga:** Zurezko oraska, enbor hustu bat, ogi-orea egiteko erabiltzen dena.
- **Harresia:**
- **Erradea:** Kono-enbor formako gaztaina zurezko ontzia, herriko iturritik edo ur putzutik baserrira ura garraiatzeko erabiltzen zen.
- **Ausarta:**
- **Txanela:** Ondo lau txalupa txikia. Portuetan bereziki lehorretik ontzira joateko erabiltzen den ontzia.
- **Espioitza:**
- **Bolondres:** Borondatezkoa (bereziki soldaduez esaten da)
- **Pegarra:**

- **Beltza:** Gerrate karlistetan liberalei deitzen zitzaien “beltzak”, jantziaren koloreagatik
- **Beita:**
- **Oporra:** Pieza bakarreko zurezko ontzia
- **Kroka:**
- **Pishonera/pixonera:** Donostiako Kaien sareak konpontzen, arrainaren deskargan, salmentan, zebiltzan emakumeei ematen zitzaien izena.
- **Ittarkak:**
- **Forua:** Herri edo herrialde bateko usadio eta ohiturak idatzita batzen zituen araudi-multzoa, hein batean, herrialde horretako zuzenbide edo lege-bilduma osatzen duena.
- **Mataputxa:**
- **Artsare:** Ardientzat zurezko barraz egindako sareto itxurako aska
- **Ardora:**
- **Gotorlekua:** Gotor babesturiko leku edo barrutia, lurralde jakin bat babesten duena.
- **Matxarda:**
- **Galbaie:** Bahetzeko hari gurutzatuzko tresna biribila
- **Obradorie:**
- **Zaildu:** Bizimodu gogorrera ohitu, gazt: sufrido
- **Matarraski:**
- **Enbata:** itsas bazterreko haize bortitza
- **Espartinak:**
- **“Etxada”:** Sarea uretaratu eta berriro jasotzeko lanak. Sarea uretan dagoen denbora.
- **Eskifaia:**
- **Tabal:** Sardina, sardina zaharrak edo antxoak kontserbatzeko erabiltzen den upela
- **Mutiloi:**

- **Millotar-“milotar”**: Gaiztainondoaz egindako otarra. Arraina tina botatzeko erabiltzen zen ontzia, bertan 20 kilo arrain sartzen ziren. Neurria.
- **Arrua**:
- **Surbesta**: Arrantzaleek erabiltzen duten uretarako txapela. Ura lepotik ez sartzeko txapel honek bera atzealdea luzeagoa du.
- **Akordio**:
- **Tupina**: Metalezko ontzia, estalkiduna, eskuarki esnea gordetzeko erabiltzen dena.